

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Рішення вченої ради Сумського державного університету з питання:
«Стан забезпечення якості підготовки фахівців та розвитку наукової
діяльності у Навчально-науковому інституті права»

Розглянувши питання про стан забезпечення якості підготовки фахівців та розвитку наукових досліджень в Навчально-науковому інституті права (далі – ННІ права, інститут) та заходи щодо його подальшого розвитку, вчена рада відзначає, що в інституті виконується значний обсяг робіт, спрямованих на вдосконалення організації освітньої діяльності, підвищення якості підготовки фахівців, використання нових форм та методів навчання, підвищення якості методичного забезпечення, підготовку науково-педагогічних кадрів і розвиток наукових досліджень, що дало змогу протягом останніх років отримати такі позитивні результати:

- за напрямом кадрового забезпечення та підготовки науково-педагогічних кадрів
 - всі освітні програми ННІ права (далі – ОП) на 100% забезпечені викладачами, які мають наукові ступені, вчені звання та кваліфікацію, що відповідає освітнім компонентам;
 - серед кадрового складу відсутні викладачі, які мають менше 4 пунктів відповідно до ліцензійних умов, при цьому близько 70% викладачів має 7 та більше таких пунктів;
 - 48,8 % викладачів мають п'ять та більше публікацій у виданнях, що індексуються БД Scopus та/або WoS (при цільовому показнику – 37,5% у 2022 р. та 50% у 2026 р.);
 - за результатами конкурсу «Кращі науково-педагогічні працівники СумДУ» переможцями стали 3 завідувачі кафедри ННІ права;
 - ефективність підготовки докторів філософії через аспірантуру є найвищою серед інститутів і факультетів;
- за напрямом освітньої діяльності:
 - у 2022 році було проведено перший набір здобувачів вищої освіти за ОП «Середня освіта. Історія»;
 - у 2022 році кафедрою кримінально-правових дисциплін та судочинства підготовлено ліцензійну праву для отримання ліцензії на провадження освітньої діяльності за освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність (регульована спеціальність);
 - у червні 2023 року відбудуться перші випуски бакалаврів освітніх програм «Міжнародне право» та «Історія»;
 - інститут має найвищий в університеті, за оцінюванням студентів, показник якості організації освітньої діяльності за навчальними дисциплінами;
 - 10 викладачів інституту (16% учасників конкурсу) приймали участь в університетському конкурсі «Педагогічні інновації СумДУ», чотири з них стали переможцями цього конкурсу;
 - найвищий в університеті рівень працевлаштування випускників, який за магістерськими ОП ННІ права становив в 2022 році 81 %, цьому в тому числі сприяє наступне:
 - ✓ у 2022 році створена філія кафедри КПДС на базі Криміналістичного центру МВС України у Сумській області;
 - ✓ в інституті працює юридична клініка, де студенти спеціальностей «Право» та «Міжнародне право» надають безоплатну правову допомогу незахищеним

- верствам населення;
- ✓ протягом навчального року зі студентами всіх ОП проходять заходи за участю роботодавців і практиків у вигляді: аудиторних занять, гостьових лекцій, семінарів, тренінгів, круглих столів, презентацій, профорієнтаційних заходів, заходів сприяння кар'єрі тощо;
- підсумки атестації здобувачів освіти на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти демонструють високий рівень підготовки, так комплексний атестаційний іспит, що проводиться за програмою Єдиного фахового вступного випробування (ЄФВВ) відповідно до Стандарту спеціальності 081 Право першого (бакалаврського) рівня, вступники до магістратури за спеціальністю 081 «Право» у 2022 році склали з середнім показником 147,55 балів, а Єдине вступне випробування з середнім показником – 151 бал;
- за напрямом наукової діяльності:
 - три роки поспіль ННІ права має надходження коштів за виконання договорів і грантів близько 1 млн грн;
 - у 2022 році майже до 50 % зросла кількість залучених до виконання НДР і грантів штатних НПП, що перевищує показник середній по університету (35 %);
 - інститут має найвищий в університеті узагальнений показник залучення студентів до наукової діяльності;
 - приведена кількість публікацій у виданнях, які індексуються БД Scopus або WoS, на одного штатного НПП і НП два роки поспіль має значення вище середнього по університету.

Водночас, вчена рада СумДУ звертає увагу на наступні недоліки та проблеми в підготовці фахівців та розвитку наукових досліджень інституту, серед яких:

- падіння контингенту студентів спеціальності «Міжнародне право», перш за все за рахунок негативних тенденцій вступних компаній 2020-2022 рр.;
- відсутність освітніх програм англійською мовою, перш за все за спеціальністю «Міжнародне право», попри те, що 74 % НПП мають сертифікат щодо відповідності знання іноземної мови на рівні не нижче B2;
- проблемою для ННІ права є скорочення кількості докторів юридичних наук, що працюють у СумДУ за основним місцем роботи, що може ускладнити формування спеціалізованої вченої ради по захисту докторських дисертацій;
- незадовільним є залучення іноземних фахівців для роботи в інституті, лише 1 іноземний викладач Матеуш Каміонка (Польща) на кафедрі МСППП працює на 0,3 ставки;
- представлення результатів діяльності інституту в Інтернет та медіа-просторі свідчать про необхідність активізації цього напрямку діяльності, а саме: узагальнюючий показник кількісної та якісної оцінки веб-ресурсів, показник загальної цитованості веб-ресурсів та показники цитованості у соціальних мережах YouTube, ResearchGate, Mandeley, Academia, SlideShare є одними з найнижчих в університеті;
- незадовільні показники міжнародного та національного рівнів вимірювання багатопрофільної діяльності:
 - інститутом у 2022 р. не залучено потенційних експертів пріоритетних рейтингів, які відібрані у звітному році, у якості іноземних академічних експертів;
 - недостатньо високі показники результативності участі у міжнародних галузевих рейтингових вимірюваннях;
 - низький узагальнений показник участі у досягненні цілей сталого розвитку ООН;
- попри гарні результати оцінювання студентами ОП, що було проведено у 2022 році, (всі ОП ННІ права, що оцінювалися, мають високий, вище середнього, або середній рівень якості реалізації освітніх програм) слід відмітити низьку активність здобувачів

освіти третього рівня вищої освіти, що унеможливило її об'єктивну оцінку;

- за приведеними обсягами надходження коштів до наукового спецфонду на одного штатного НПП і НП інститут має найнижчий показник серед інститутів і факультетів базового ЗВО;
- спеціальний фонд науки переважно формується за рахунок надходження коштів від міжнародних грантів з науковою складовою, у той же час госпдоговірна діяльність не розвивається;
- у 2022 році інститутом не виконано цільовий показник ефективності наукової діяльності, зокрема на 8 % зменшилась надходження коштів за спецфондом (цільовий показник – зростання на 10 %);
- до виконання наукових робіт з оплатою праці у 2022 році було залучено два аспіранти із 62, що становить всього 3 % від їх загальної чисельності;
- публікація статей у виданнях, які індексуються БД Scopus або WoS та відносяться до кватилів Q1 або Q2, носить епізодичний характер на всіх кафедрах інституту, крім кафедри історії.

Враховуючи вищезазначене, вчена рада Сумського державного університету постановляє:

1. Керівництву інституту організувати роботу щодо підвищення якості освітньої діяльності, зокрема:

1.1. з метою збільшення результативності та підвищення якості підготовки науково-педагогічних кадрів через аспірантуру та докторантуру:

- забезпечити показник довгострокової академічної мобільності (в тому числі дистанційної) до рівня не менше 50% здобувачів наукового ступеня доктора філософії упродовж всього періоду навчання;

Термін виконання: IV квартал 2023 р.

- збільшити чисельність іноземних вчених, що залучені до подвійного керівництва здобувачами освітнього ступеня доктора філософії (показник 2022 р. – 2 аспіранта);

Термін виконання: постійно.

- посилити системну роботу щодо залучення до вступу в аспірантуру випускників магістратури інституту, перш за все тих, хто має високі показники наукової активності;

Термін виконання: постійно.

- активізувати роботу щодо захистів докторантів із числа штатних співробітників університету (за 2021-22 рр. відбувся захист лише одного докторанта, який не залишився працювати в інституті).

Термін виконання: постійно

1.2. з метою підвищення якості реалізації освітніх програм інституту:

- активізувати роботу щодо інформування здобувачів вищої освіти про можливості отримання неформальної освіти на освітніх онлайн платформах та про порядок часткового чи повного визнання таких результатів навчання.

Термін – постійно.

- забезпечити наявність навчально-методичних комплексів усіх освітніх компонентів, що викладаються в інституті, відповідно до структурних елементів визначених Положенням про організацію освітнього процесу в Сумському державному університеті, методичних рекомендацій щодо складання кваліфікаційного іспиту, а також методичного забезпечення проходження практик.

Термін виконання: до 01.09.2023 р.

- спільно з центром забезпечення якості вищої освіти забезпечити проведення інформаційних заходів для здобувачів вищої освіти (перш за все третього рівня

вищої освіти) щодо важливості їх участі, як ключових стейкхолдерів, у процесах внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Термін виконання: вересень 2021 р.

- за результатами виконання НДР, міжнародних грантових програм наукового спрямування забезпечувати імплементацію дослідницького компоненту в освітній процес відповідно до цілей ОП, особливостей спеціальності та рівня вищої освіти. Щонайменше раз на рік на раді з якості ННІ права аналізувати результати впровадження.

Термін виконання: постійно

- удосконалення змісту ОП Міжнародне право та запровадження нових дисциплін реалізовувати з урахуванням руху України до ЄС та НАТО.

Термін виконання: постійно

1.3. З метою посилення практико-орієнтованої спрямованості освітньої діяльності інституту:

- активізувати роботу щодо залучення до навчального процесу на постійній основі професіоналів-практиків, експертів та представників роботодавців, зокрема за спеціальностями «Право» та «Міжнародне право».

Термін виконання: постійно.

- активізувати співпрацю із зовнішніми стейкхолдерами, у тому числі в частині оновлення змісту практик, залучення до навчального процесу на постійній основі професіоналів-практиків, експертів та представників роботодавців.

Термін виконання: постійно.

- забезпечити систематичне формування та наповнення повномасштабних баз даних випускників освітніх програм інституту, здійснення постійного моніторингу їх кар'єрних шляхів;

Термін виконання: щорічно до 01 листопада.

- започаткувати та розвивати асоціації випускників, зокрема за участі іноземних громадян та інших випускників, які працюють за кордоном.

Термін виконання: до 01 листопада 2023 р..

1.4. для посилення рівня інтернаціоналізації освітніх програм інституту, популяризації можливостей здобуття освіти в ННІ Права для іноземців, залучення іноземних здобувачів усіх рівнів вищої освіти:

- розробити та реалізувати заходи щодо залучення як штатних працівників до викладання освітніх компонентів в рамках освітніх програм інституту іноземних громадян-представників зарубіжних закладів вищої освіти і наукових установ (показник 2022 р. – 0,3 шт. од.).

Термін виконання: вересень 2024 р.

- забезпечити зростання частки дисциплін, що викладаються англійською мовою, в тому числі в рамках україномовних освітніх програм (показник 2022 р. – 9 дисциплін), до рівня цільового показника;

Термін виконання: до 1 вересня 2024 р.

- запровадити англomовну освітньо-професійну програму «Міжнародне право» бакалаврського та магістерського рівнів освіти, для чого забезпечити наявність відповідного навчально-методичного забезпечення 1 і 2 курсів цієї програми, з врахуванням кращих практик реалізації аналогічних програм в закордонних ЗВО-лідерах міжнародних рейтингів;

Термін виконання: до 1 вересня 2024 р.

- враховуючи агресію РФ збільшити кількість програм віртуальної мобільності, у тому числі за технологією Спільного міжнародного онлайн навчання (COIL), для здобувачів освіти та викладачів інституту та їх залученість до цих програм (показник 2022 р. – 9 осіб). Активізувати роботу щодо оприлюднення умов цих програм на офіційній сторінці інституту та сторінках в соціальних мережах,

месенджерах Facebook, Telegram, Instagram.

Термін виконання: до 1 вересня 2023 р., в частині інформування – постійно.

1.5. З метою забезпечення інформаційної прозорості та публічності:

- проводити аналіз матеріалів, що представлені на сайтах кафедр ННІ права, забезпечувати оприлюднення повної та актуальної інформації про освітні програми, освітні компоненти та їх реалізацію на сайтах кафедр інституту, а також здійснювати їх своєчасну актуалізацію з метою реалізації ефективної інформаційної підтримки з урахуванням потреб внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів, відповідно до вимог законодавства України, критеріїв оцінювання якості освітніх програм, Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти.

Термін виконання: постійно.

- активізувати інформаційну активність інституту в всеукраїнських та зарубіжних високореєтингових засобах масової інформації з метою підвищення впізнаваності інституту та спеціальностей (показник 2022 р. – 2 публікації у всеукраїнських та 1 публікація у зарубіжних високореєтингових ЗМІ).

Термін виконання: постійно.

- активізувати роботу з популяризації спеціальностей ННІ Права та спільноти інституту в соціальних мережах, перш за все Facebook, Instagram, YouTube, а також активізувати популяризацію досліджень науковців інституту в наукових соціальних мережах ResearchGate, Mandeley, Academia тощо.

Термін виконання: постійно.

- активізувати роботу щодо представленості інституту в базах стейкхолдерів пріоритетних рейтингів (показник 2022 р. – 17 осіб).

Термін виконання: постійно.

2. Затвердити вищенаведені пріоритетні тематичні напрями досліджень та розробок наукової школи «Правове регулювання суспільних відносин»:

- забезпечення економічної безпеки держави;
- реформування системи правоохоронних органів в Україні;
- протидія легалізації злочинних доходів;
- державне управління фінансовою системою України.

3. Керівництву інституту організувати роботу щодо активізації наукової діяльності, зокрема:

3.1. Організувати роботу з пошуку, укладення і виконання аспірантами та їхніми науковими керівниками господарсько-договірної та/або грантової тематики на замовлення підприємств, установ, організацій, зацікавлених зокрема у подальшому працевлаштуванні випускників аспірантури та/або упровадження результатів відповідних дисертацій;

Термін виконання: постійно.

3.2. Підвищити якість заявок інституту, що подаються на конкурс наукових проєктів держбюджетних НДР та національного фонду досліджень. Поставити за мету подати у 2023 р. щонайменше чотири запити на конкурс держбюджетних НДР та два запити на конкурс Національного фонду досліджень України.

Термін виконання: третій-четвертий квартал 2023 р.

3.3. Сформувати міжкафедральні команди молодих вчених за науковими напрямками інституту для участі в конкурсі проєктів молодих вчених.

Термін виконання: до 01.09.2023 р.

3.4. На кожній кафедрі інституту забезпечити показник обсягу фінансування не менше 20 тис. грн. на одного наукового і науково-педагогічного працівника та забезпечити досягнення цільового показника зростання надходжень від наукової діяльності за спеціальним фондом.

Термін виконання: постійно.

3.5. Спільно з управлінням міжнародного співробітництва з метою підвищення якості грантової діяльності – провести цикл семінарів присвячених подачі наукових грантових проєктів за державними та міжнародними програмами.

Термін виконання: вересень 2023.

3.6. Впроваджувати систему моніторингу дотримання академічної доброчесності при підготовці наукових публікацій, запитів на держбюджетні НДР, міжнародних та державних наукових грантів.

Термін виконання: протягом року.

3.7. Проводити системну роботу щодо:

- збільшення кількості статей, які публікуються у журналах, що відносяться до квартилів Q1–Q2 (показник 2022 р. – 17);
- публікації статей у журналах, які одночасно індексують БД Scopus та WoS (показник 2022 р. – 13);
- публікації результатів спільних досліджень з іноземними вченими (показник 2020 р. – 8);
- зростання кількості штатних наукових і науково-педагогічних працівників, які мають 5 і більше публікацій у періодичних виданнях (показник 2020 р. – 21 осіб);
- збільшення кількості охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності, зокрема патентів на винаходи (показник 2020 р. – 15 документів, з них один патент на винахід).

Термін виконання: постійно.

4. З метою покращення показників прийому абітурієнтів

- активізувати профорієнтаційну роботу з бакалаврами-випускниками інших ЗВО щодо вступу їх в магістратуру інституту (показник 2022 р. – 6 осіб).

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: директор інституту, завідувачі випускових кафедр, гаранти ОП.

- підтримувати на досягнутому рівні роботу з талановитими абітурієнтами (медалістами, призерами олімпіад, конкурсів МАН тощо) в напрямку агітації щодо вступу їх в на спеціальності інституту (показник 2022 р. – 9 осіб).

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: директор інституту, завідувачі випускових кафедр, гаранти ОП.

5. Активізувати роботу інституту в наданні додаткових платних послуг та надходжень благодійної допомоги в університет та ендавмент-фонд (показник 2022 р. – 31 тис. грн.).

Термін виконання: постійно.

Схвалено вченою радою СумДУ.

Протокол №12 від 13 квітня 2023 р.

Голова вченої ради

Анатолій ВАСИЛЬСВ

Секретар

Анатолій РУБАН